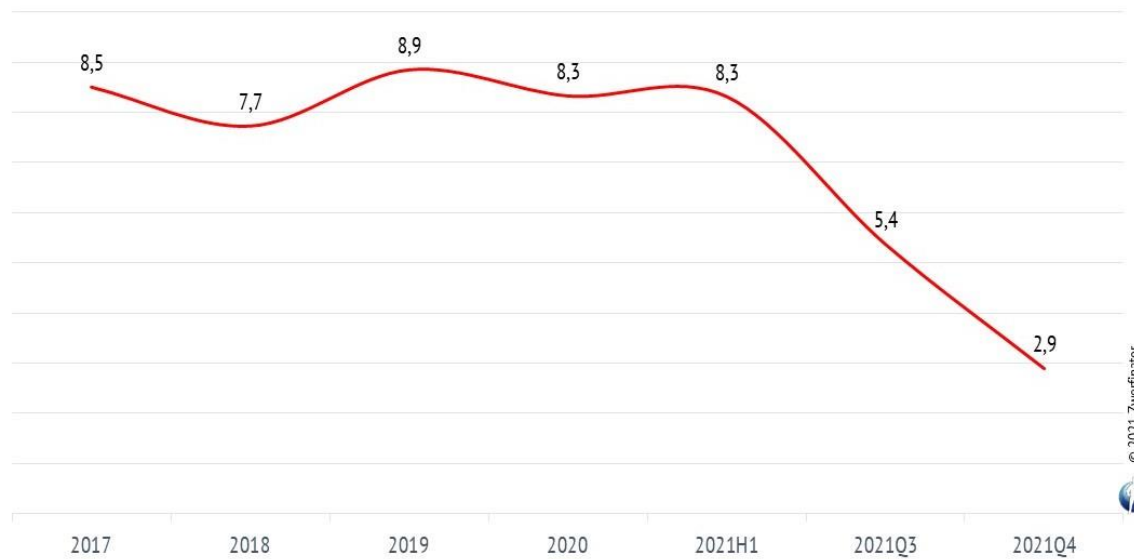

ONDERZOEK DRANKVERPAKKINGEN 2017-2021

Aantal plastic flesjes in zwerfafval per kilometer

INHOUDSOPGAVE

Onderzoek drankverpakkingen 2017-2021	2
Samenvatting	2
Over het onderzoek	3
Plastic flesjes	4
Ontwikkeling aantal plastic flesjes in zwerfafval	4
Aantal plastic flesjes in zwerfafval in vierde kwartaal	5
Verhouding plastic flesjes en blikjes	6
Inhoud plastic flesjes	7
Aantal plastic flesjes per kilometer per jaar	8
Aantal plastic flesjes per kilometer per halfjaar	9
Drankverpakkingen totaal	10
Aantal drankverpakkingen per kilometer per jaar	10
Aantal drankverpakkingen per kilometer per halfjaar	11
Aantal drankverpakkingen per kilometer vierde kwartaal	12
Blikjes	13
Aantal blikjes per kilometer per jaar	13
Aantal blikjes per kilometer per halfjaar	14
Aantal blikjes per kilometer vierde kwartaal	15
Onderzoeksmethode Zwerfinator	16
Over de Zwerfinator	17
Contactgegevens	17

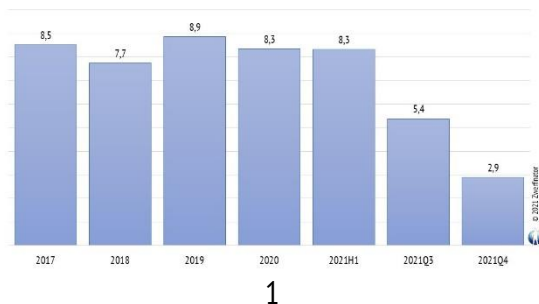

ONDERZOEK DRANKVERPAKKINGEN 2017-2021

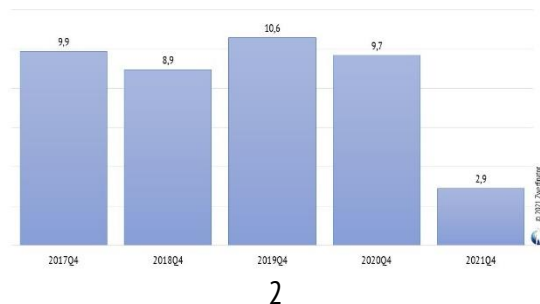
SAMENVATTING

1. Het aantal plastic flesjes per kilometer was in het vierde kwartaal van 2021 65,4 procent lager dan het gemiddelde van de periode januari 2017 t/m juni 2021.
2. Het aantal plastic flesjes per kilometer was in het vierde kwartaal van 2021 70,2 procent lager dan gemiddelde van het vierde kwartaal van de jaren 2017 t/m 2021.*
3. Het aantal blikjes en andere drankverpakkingen per kilometer veranderde nauwelijks. Er is geen grote afname of toename te zien.
4. De verhouding tussen het aantal plastic flesjes en de blikjes steeg van gemiddeld 1 op 2,7 naar 1 op 9,4.

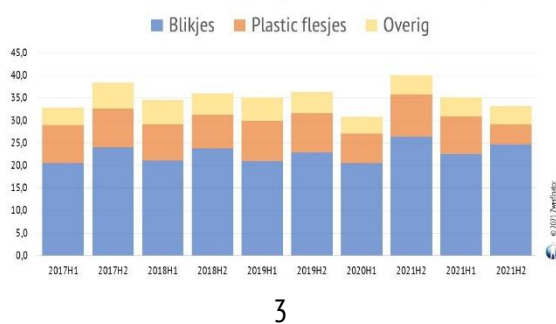
Aantal plastic flesjes in zwerfafval per kilometer

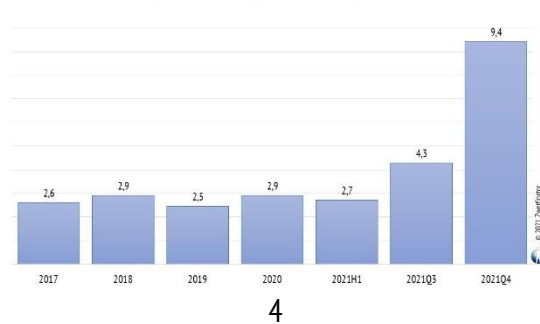
Aantal plastic flesjes in zwerfafval vierde kwartaal

Aantal drankverpakkingen per kilometer per halfjaar

Verhouding plastic flesjes en blikjes in zwerfafval

* In het vierde kwartaal is het aantal drankverpakkingen dat Zwerfinator vindt altijd hoger dan in de andere kwartalen. De reden hiervan is dat door bladverlies goed zichtbaar is wat er in de struiken ligt en de bermen over het algemeen zijn gemaaid.

OVER HET ONDERZOEK

Zwerfinator doet sinds 2016 onderzoeken naar zwerfafval voor zichzelf, maar ook voor bedrijven en gemeenten. Sinds januari 2017 is hij naast zijn gedetailleerde onderzoeken ook door het hele land onderzoeken gaan doen naar de drankverpakkingen in het zwerfafval. De methode staat beschreven aan het eind van dit rapport. De data die hij hiermee verzamelde worden sinds 2019 ook meegenomen in de rapportages van Rijkswaterstaat over de monitoring van de drankverpakkingen in het zwerfafval.

Voor dit onderzoek werden sinds januari 2017 88.888 drankverpakkingen vastgelegd over een afstand van 2512,5 kilometer. In de afgelopen 5 jaar deed Zwerfinator onderzoek in 56 verschillende gemeenten. Er werden op 575 dagen metingen gedaan.

OVER DIT RAPPORT

In dit rapport wordt de ontwikkeling van de drankverpakkingen in het zwerfafval in de onderzoeken van Zwerfinator sinds januari 2017 weergegeven. De meeteenheid waarmee wordt gewerkt is het aantal drankverpakkingen per kilometer, omdat hiermee een goede vergelijking kan worden gemaakt en trends kunnen worden waargenomen. Er wordt in dit rapport niet ingegaan op de ontwikkeling van de merken en leveranciers van de drankverpakkingen.

Statiegeld op plastic flesjes werd begin juli 2021 ingevoerd. De afname van het aantal plastic flesjes vond geleidelijk plaats. Logische reden hiervan is dat er nog veel oude plastic flesjes werden gevonden. Vanaf halverwege augustus begon het aantal langzaam maar zeker af te nemen. In het derde kwartaal van 21 was er een afname van 30 procent ten opzichte van het meerjarig gemiddelde, in het vierde kwartaal was dit 65 procent. In het vierde kwartaal worden altijd meer drankverpakkingen gevonden dan in de rest van het jaar, daarom is het ook nuttig om een vergelijking te maken met het vierde kwartaal van de jaren 2017 t/m 2020. De afname is dan 70,2 procent.

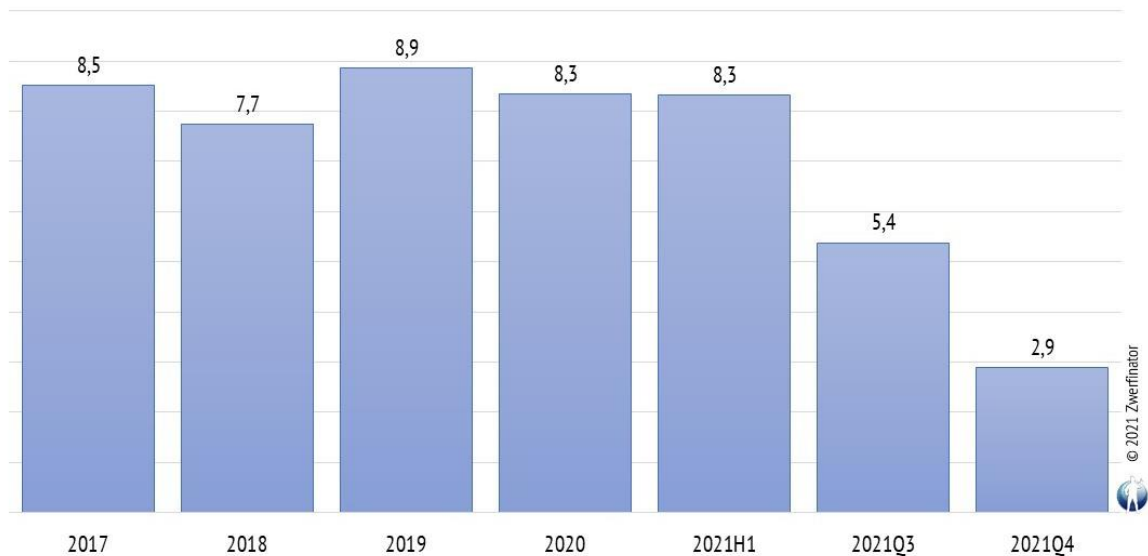
Als er alleen wordt gekeken naar de gemiddelden per jaar of per halfjaar ontstaat er geen zuivere vergelijking als we willen kijken naar het effect van statiegeld, daarom worden in een aantal grafieken de gemiddelden per jaar afgezet tegen het derde en vierde kwartaal van 2021.

PLASTIC FLESJES

ONTWIKKELING AANTAL PLASTIC FLESJES IN ZWERFAFVAL

Aantal plastic flesjes in zwerfafval per kilometer

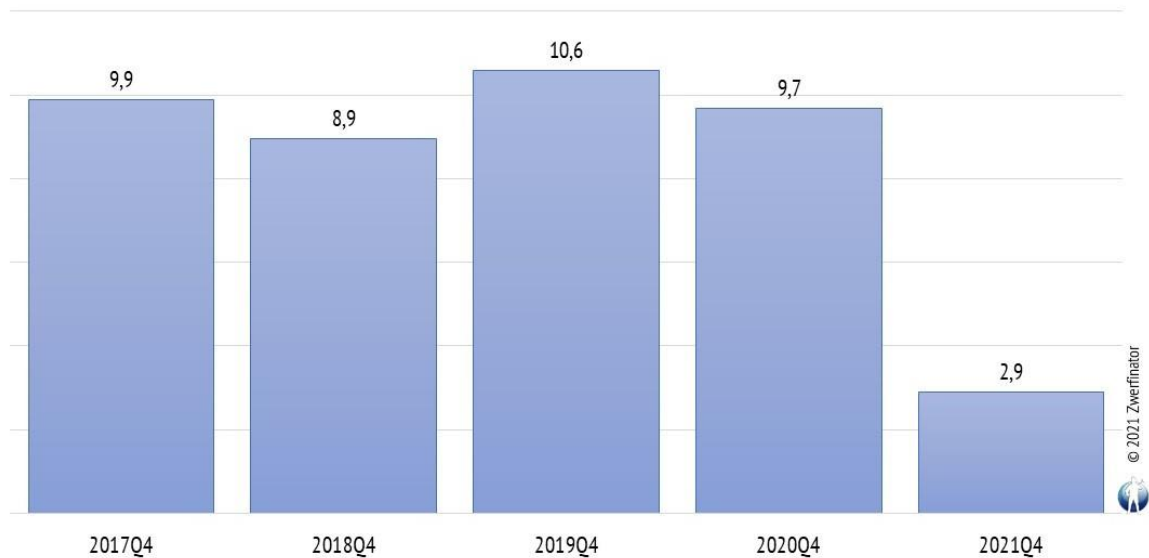
Het aantal plastic flesjes dat Zwerfinator per kilometer vond is in het derde en vierde kwartaal van 2021 duidelijk afgenomen. Het gemiddelde in de periode januari 2017 t/m juni 2021 was 8,4 per kilometer. In het vierde kwartaal was dit 2,9 per kilometer. Een afname van 65,4 procent.

	2017	2018	2019	2020	2021 H1	2021 Q3	2021 Q4	Totaal
Aantal kilometers	458,0	379,0	420,7	563,8	317,9	226,8	146,3	2512,5
Aantal plastic flesjes	3900	2932	3727	4701	2647	1220	424	19551
Aantal per kilometer	8,5	7,7	8,9	8,3	8,3	5,4	2,9	7,8

AANTAL PLASTIC FLESJES IN ZWERFAFVAL IN VIERDE KWARTAAL

Aantal plastic flesjes in zwerfafval vierde kwartaal

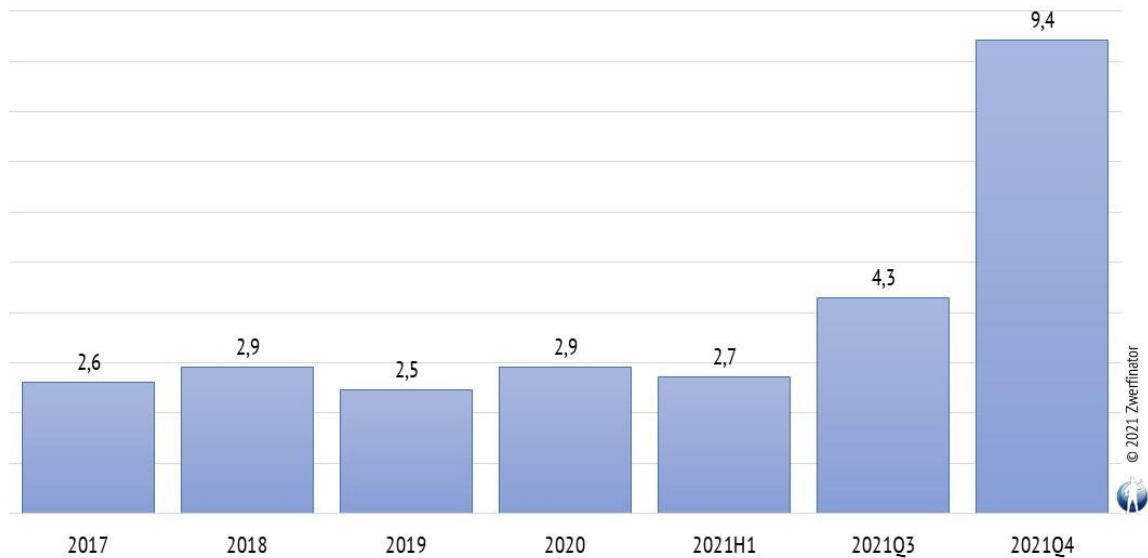
In het vierde kwartaal worden er altijd meer drankverpakkingen gevonden dan in andere kwartalen. De reden hiervan is dat dan zichtbaar wordt wat in de struiken ligt door bladverlies en doordat de bermen gemaaid zijn. Het gemiddelde in de vierde kwartalen van 2017 t/m 2020 was 9,7 per kilometer. In het vierde kwartaal was dit 2,9 per kilometer. Een afname van 70,2 procent.

	2017Q4	2018Q4	2019Q4	2020Q4	2021Q4
Aantal kilometers	98,2	77,5	55,6	161,5	146,3
Aantal plastic flesjes	971	693	588	1562	424
Aantal per kilometer	9,9	8,9	10,6	9,7	2,9

VERHOUDING PLASTIC FLESJES EN BLIKJES

Verhouding plastic flesjes en blikjes in zwerfafval

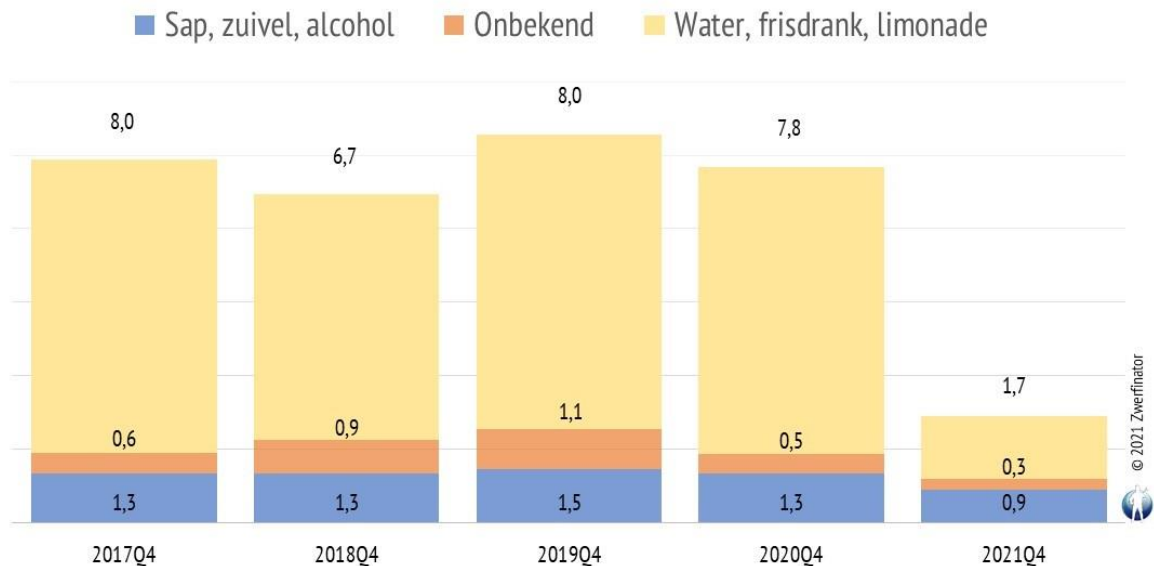
Blikjes worden al jaren meer gevonden dan plastic flesjes in het zwerfafval. De verhouding schommelde de afgelopen jaren steeds rond de 1 op 2,7. Er lagen dus 2,7 keer zoveel blikjes als plastic flesjes. Vanaf 1 juli is deze verhouding duidelijk gewijzigd. In het vierde kwartaal lagen er 9,4 keer zoveel blikjes als plastic flesjes. Het aantal blikjes is niet toegenomen, deze wijziging in de verhouding is een direct gevolg van statiegeld waardoor er minder plastic flesjes worden gevonden.

	2017	2018	2019	2020	2021 H1	2021 Q3	2021 Q4
Aantal plastic flesjes	3900	2932	3727	4701	2647	1220	424
Aantal blikjes	10212	8533	9195	13701	7183	5232	3994
Verhouding	2,6	2,9	2,5	2,9	2,7	4,3	9,4

INHOUD PLASTIC FLESJES

Inhoud plastic flesjes in zwerfafval vierde kwartaal

De statiegeldwet geldt alleen voor plastic flesjes voor water, limonade en frisdrank en op flesjes voor sap, zuivel en alcohol wordt een uitzondering gemaakt. In de vergelijking van de cijfers van het vierde kwartaal van de afgelopen vijf jaar is duidelijk te zien dat er een grote afname is van de plastic flesjes waar statiegeld op wordt geheven. Opvallend is dat er ook minder plastic flesjes zonder statiegeld zijn gevonden. Deze afname is echter klein, het is interessant om te zien of deze afname doorzet.

Er is nog onduidelijkheid over wat wel en niet als sap wordt beschouwd. TV-programma Kassa besteedde hier onlangs aandacht aan. Hierdoor zijn er kamervragen gesteld aan de staatssecretaris en er wordt nader onderzoek gedaan door ILT. Mogelijk wordt het statiegeld dan ook uitgebreid naar een aantal dranken die nu nog als sap worden genoteerd.

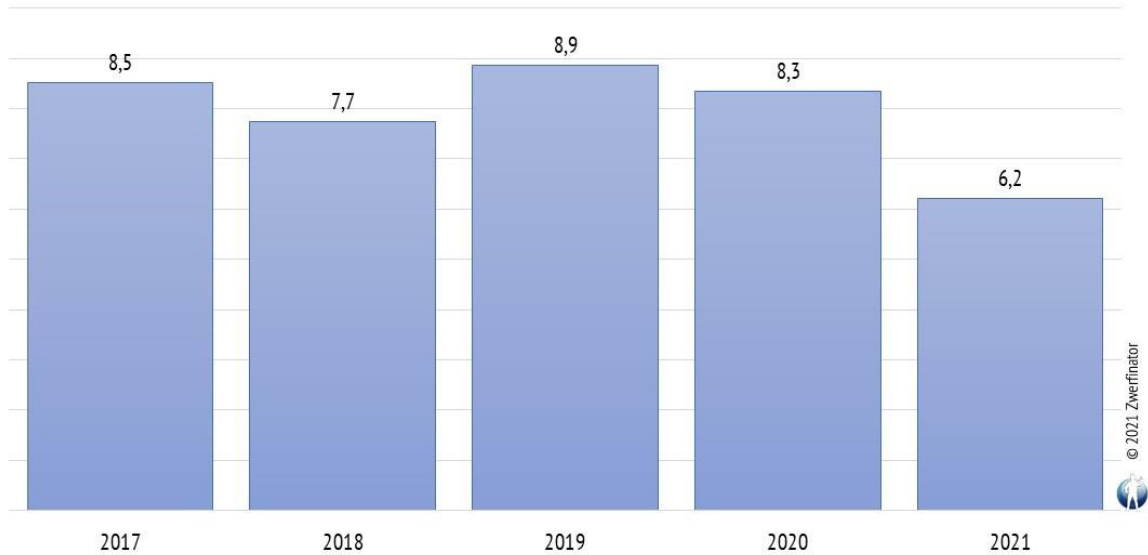
Van een deel van de plastic flesjes is onbekend wat er in heeft gezeten. Dit zijn vaak oudere beschadigde flesjes en flesjes zonder etiketten.

	2017Q4	2018Q4	2019Q4	2020Q4	2021Q4
Sap, zuivel, alcohol	1,3	1,3	1,5	1,3	0,9
Onbekend	0,6	0,9	1,1	0,5	0,3
Water, frisdrank, limonade	8,0	6,7	8,0	7,8	1,7
Totaal	9,9	8,9	10,6	9,7	2,9

AANTAL PLASTIC FLESJES PER KILOMETER PER JAAR

Aantal plastic flesjes per kilometer per jaar

Het aantal plastic flesjes per kilometer was in 2021 ongeveer 2 stuks lager dan gemiddeld in de vier jaren ervoor. Deze afname is minder groot dan die in het laatste kwartaal omdat de invoering van statiegeld halverwege plaatsvond en dit werd pas halverwege het derde kwartaal merkbaar in de aantallen in het zwerfafval.

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal kilometers	458,0	379,0	420,7	563,8	691,0
Aantal plastic flesjes	3900	2932	3727	4701	4291
Aantal per kilometer	8,5	7,7	8,9	8,3	6,2

AANTAL PLASTIC FLESJES PER KILOMETER PER HALFJAAR

Aantal plastic flesjes per kilometer per halfjaar

Het aantal plastic flesjes per kilometer was in het tweede halfjaar van 2021 ongeveer 4 lager dan gemiddeld in de vier jaren ervoor. Deze afname is minder groot dan die in het laatste kwartaal omdat de invoering van statiegeld halverwege plaatsvond en dit werd pas halverwege het derde kwartaal merkbaar in de aantallen in het zwerfafval.

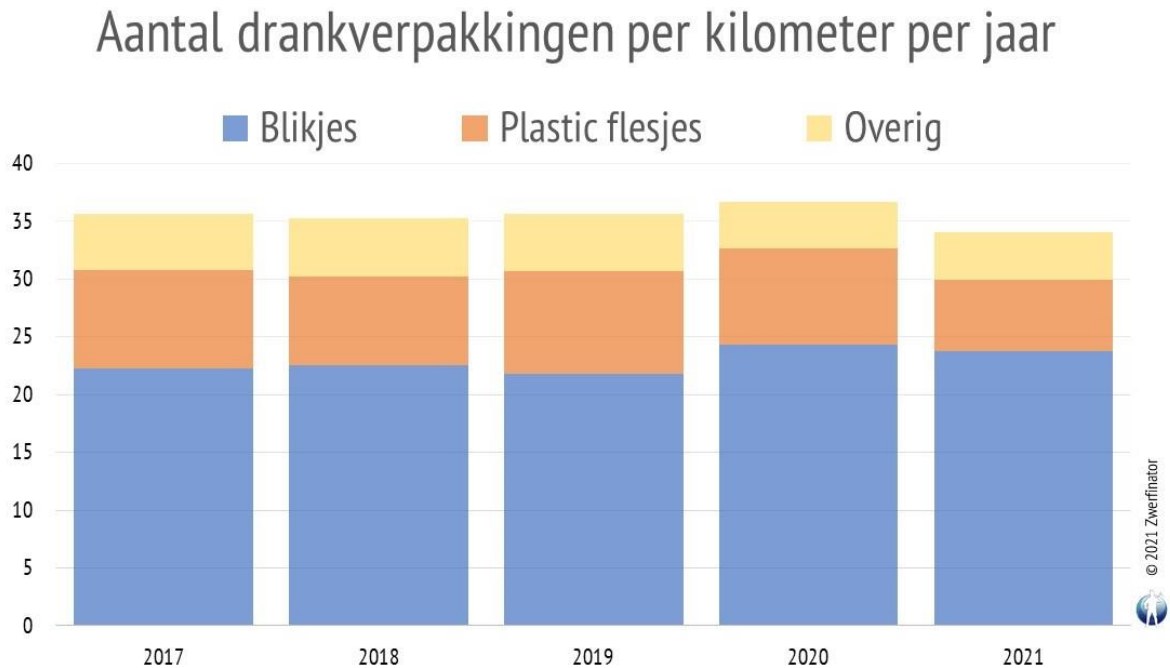
Het relatief lage aantal in de eerste helft van 2020 is vooral te wijten aan de lockdown die er in het voorjaar van 2020 was. In die periode bleven mensen veel meer binnen dan in latere lockdowns. Na juni 2020 ging de hoeveelheid zwerfafval weer snel terug naar het oude normaal.

	2017		2018		2019		2020		2021	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Aantal kilometers	227,5	230,6	174,5	204,5	217,8	202,9	205,2	358,6	317,9	373,0
Aantal plastic flesjes	1913	1987	1403	1529	1961	1766	1346	3355	2647	1644
Aantal per kilometer	8,4	8,6	8,0	7,5	9,0	8,7	6,6	9,4	8,3	4,4

DRANKVERPAKKINGEN TOTAAL

AANTAL DRANKVERPAKKINGEN PER KILOMETER PER JAAR

Het totaal aantal drankverpakkingen per kilometer was in 2021 ongeveer gelijk aan het gemiddelde in de vier jaren ervoor. De afname van het totaal aantal drankverpakkingen is ongeveer gelijk aan de afname van de hoeveelheid plastic flesjes in 2021.

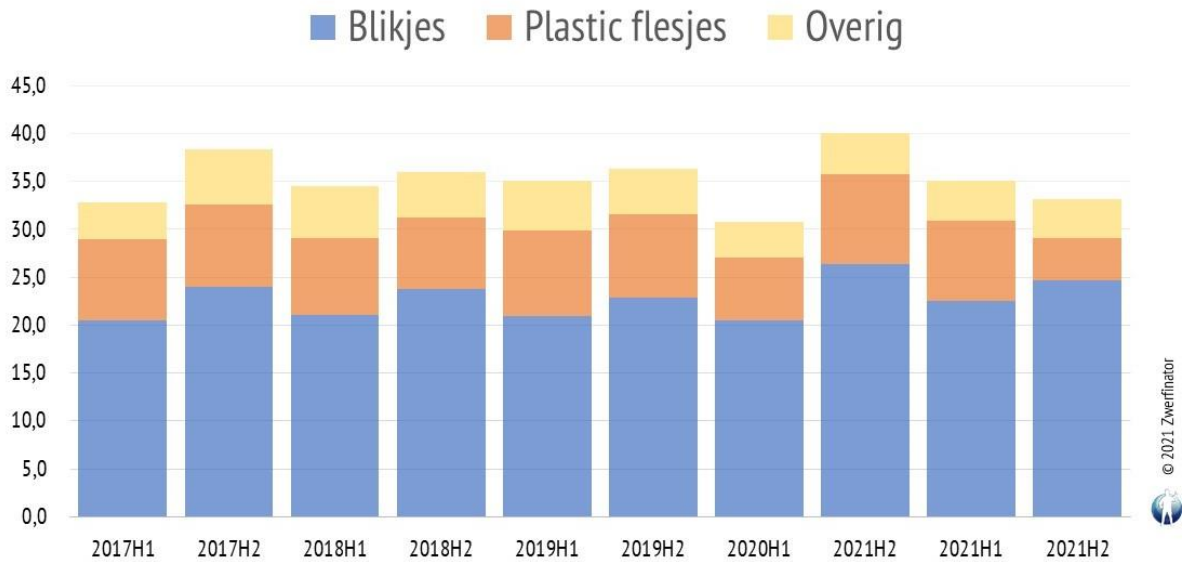
	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal kilometers	458,0	379,0	420,7	563,8	691,0
Blikjes	10206	8531	9189	13695	16406
Plastic flesjes	3900	2932	3727	4701	4291
Overig	2205	1913	2092	2274	2826
Totaal	16311	13376	15008	20670	23523

Blikjes per km	22,3	22,5	21,8	24,3	23,7
Plastic flesjes per km	8,5	7,7	8,9	8,3	6,2
Overig per km	4,8	5,0	5,0	4,0	4,1
Totaal	35,6	35,3	35,7	36,7	34,0

AANTAL DRANKVERPAKKINGEN PER KILOMETER PER HALFJAAR

Aantal drankverpakkingen per kilometer per halfjaar

Het totaal aantal drankverpakkingen per kilometer was in de tweede helft van 2021 iets lager dan het gemiddelde in de vier jaren ervoor. De afname van het totaal aantal drankverpakkingen is ongeveer gelijk aan de afname van de hoeveelheid plastic flesjes in de tweede helft van 2021. Het relatief lage aantal in de eerste helft van 2020 is vooral te wijten aan de lockdown die er in het voorjaar van 2020 was. In die periode bleven mensen veel meer binnen dan in latere lockdowns. Na juni 2020 ging de hoeveelheid zwerfafval weer snel terug naar het oude normaal.

	2017		2018		2019		2020		2021	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Aantal kilometers	227,5	230,6	174,5	204,5	217,8	202,9	205,2	358,6	317,9	373,0

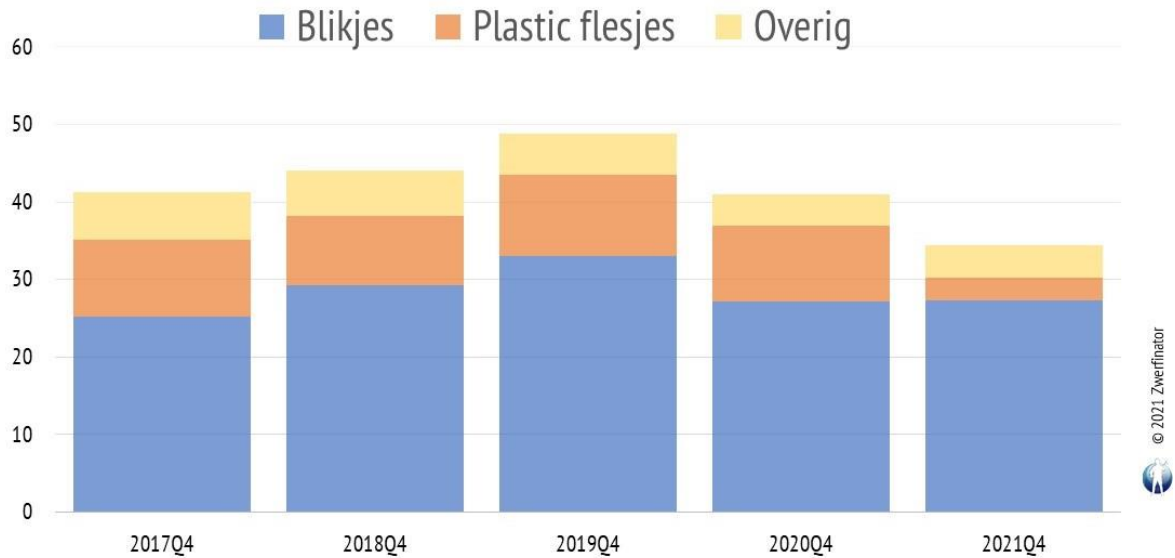
Blikjes	4670	5536	3678	4853	4552	4637	4217	9478	7180	9226
Plastic flesjes	1913	1987	1403	1529	1961	1766	1346	3355	2647	1644
Overig	892	1313	942	971	1127	965	752	1522	1342	1484
Totaal	7475	8836	6023	7353	7640	7368	6315	14355	11169	12354

Blikjes per km	20,5	24,0	21,1	23,7	20,9	22,9	20,6	26,4	22,6	24,7
Plastic flesjes per km	8,4	8,6	8,0	7,5	9,0	8,7	6,6	9,4	8,3	4,4
Overig per km	3,9	5,7	5,4	4,7	5,2	4,8	3,7	4,2	4,2	4,0
Totaal	32,9	38,3	34,5	36,0	35,1	36,3	30,8	40,0	35,1	33,1

AANTAL DRANKVERPAKKINGEN PER KILOMETER VIERDE KWARTAAL

Aantal drankverpakkingen per kilometer vierde kwartaal

Het totaal aantal drankverpakkingen per kilometer was in het vierde kwartaal van 2021 duidelijk lager dan het gemiddelde in de vier jaren ervoor. De afname van het totaal aantal drankverpakkingen is ongeveer gelijk aan de afname van de hoeveelheid plastic flesjes in het vierde kwartaal van 2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal kilometers	98,2	77,5	55,6	161,5	146,3
Blikjes	2477	2269	1833	4395	3994
Plastic flesjes	971	693	588	1562	424
Overig	600	449	291	672	613
Totaal	4048	3411	2712	6629	5031

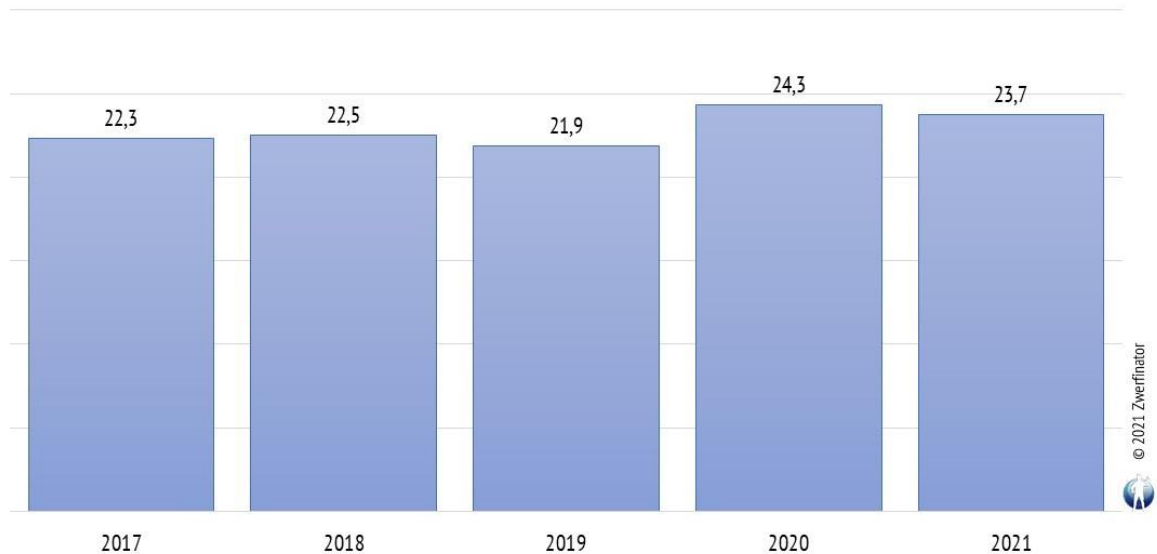
Blikjes per km	25,2	29,3	33,0	27,2	27,3
Plastic flesjes per km	9,9	8,9	10,6	9,7	2,9
Overig per km	6,1	5,8	5,2	4,2	4,2
Totaal	41,2	44,0	48,8	41,0	34,4

BLIKJES

AANTAL BLIKJES PER KILOMETER PER JAAR

Aantal blikjes per kilometer per jaar

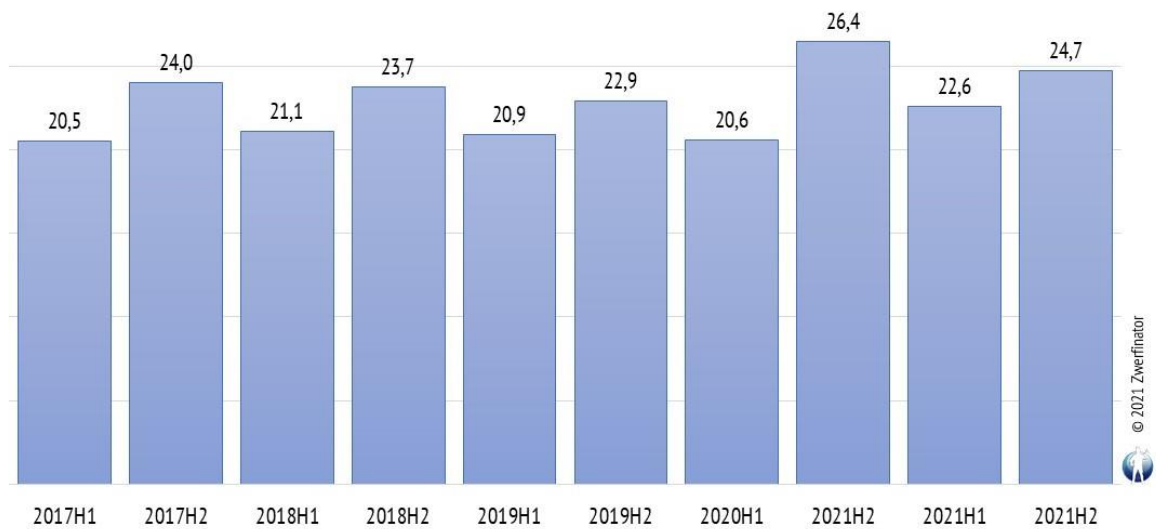
Het aantal blikjes per kilometer in het zwerfafval was in 2021 ongeveer gelijk aan het gemiddelde van de vier jaar ervoor. Er heeft in het zwerfafval geen aantoonbare verschuiving plaatsgevonden van plastic flesjes naar blikjes.

	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal kilometers	458,0	379,0	420,7	563,8	691,0
Aantal blikjes	10212	8533	9195	13701	16409
Aantal per kilometer	22,3	22,5	21,9	24,3	23,7

AANTAL BLIKJES PER KILOMETER PER HALFJAAR

Aantal blikjes per kilometer per halfjaar

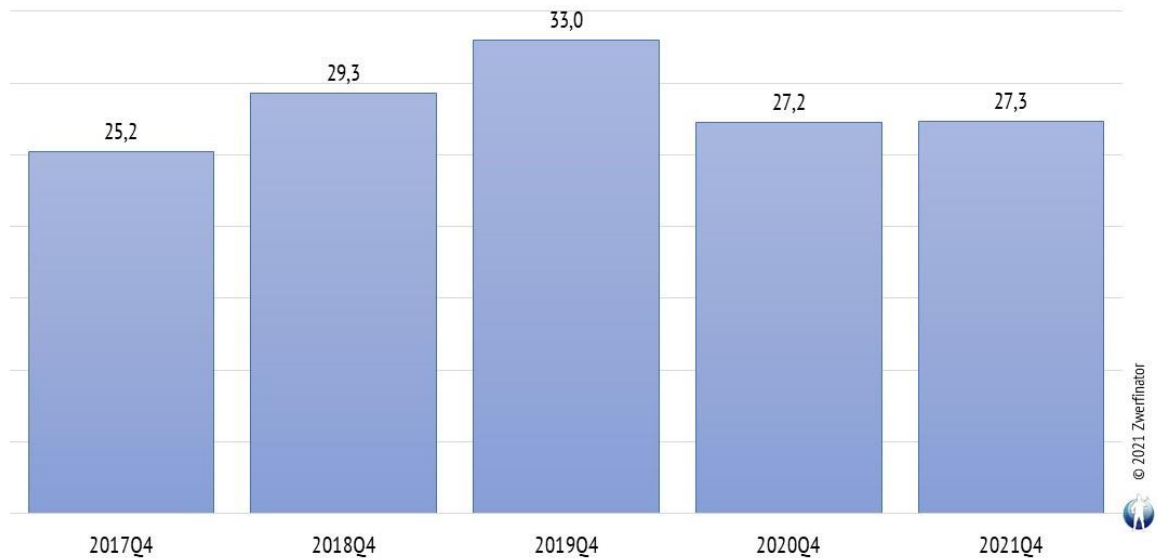
Het aantal blikjes per kilometer in het zwerfafval was in de tweede helft van 2021 ongeveer gelijk aan het gemiddelde van de vier jaar ervoor. Ten opzichte van 2020 lag er zelfs iets minder. Er heeft in het zwerfafval geen aantoonbare verschuiving plaatsgevonden van plastic flesjes naar blikjes.

	2017		2018		2019		2020		2021	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Aantal kilometers	227,5	230,6	174,5	204,5	217,8	202,9	205,2	358,6	317,9	373,0
Aantal plastic flesjes	4671	5541	3678	4855	4553	4642	4220	9481	7183	9226
Aantal per kilometer	20,5	24,0	21,1	23,7	20,9	22,9	20,6	26,4	22,6	24,7

AANTAL BLIKJES PER KILOMETER VIERDE KWARTAAL

Aantal blikjes per kilometer vierde kwartaal

Het aantal blikjes per kilometer in het zwerfafval was in het vierde kwartaal van 2021 ongeveer gelijk aan het gemiddelde van de vier jaar ervoor. Er heeft in het zwerfafval geen aantoonbare verschuiving plaatsgevonden van plastic flesjes naar blikjes.

Kolom1	2017 Q4	2018 Q4	2019 Q4	2020 Q4	2021 Q4
Aantal kilometers	98,2	77,5	55,6	161,5	146,3
Aantal blikjes	2477	2269	1833	4395	3994
Aantal per kilometer	25,2	29,3	33,0	27,2	27,3

ONDERZOEKSMETHODE ZWERFINATOR

De meetmethode die de Zwerfinator gebruikt is gedetailleerder dan de gebruikelijke methodes die zich baseren op “zichtbaar schoon”. Met de methode wordt op een te onderzoeken traject of in een specifieke omgeving van elk stuk zwerfafval vastgelegd waar het ligt en wat het is. Hiermee wordt ook het zwerfafval in kaart gebracht dat niet zichtbaar is op foto's vanaf ooghoogte. Met andere woorden: dat wat in de bosjes ligt, achter en onder auto's, langs de slootkant et cetera wordt hiermee wel zichtbaar gemaakt. De gegevens die hiermee worden verzameld kunnen op verschillende manieren inzichtelijk worden gemaakt op geografische kaarten en in diverse grafieken.

De gegevens die van elk stuk zwerfafval worden vastgelegd zijn de volgende

- Lengtegraad
- Breedtegraad
- Soort (blikje, fles, wikkel, zak etc)
- Grondstof (plastic, papier, karton, metaal etc)
- Type (frisdrank, bier, sap, koek, sigaretten etc) - Indien mogelijk
- Merk - Indien mogelijk
- Bijzonderheden

Het belangrijkste doel van deze meetmethode voor gemeenten is om aan de hand van de verzamelde data een gedetailleerd overzicht te krijgen van het zwerfafval in een omgeving zodat doeltreffende maatregelen kunnen worden genomen, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met diverse partijen, te kijken naar de positionering van prullenbakken of het aanpassen van de opruimschema's. Voor bedrijven is de informatie een goede methode om inzicht te krijgen in het eigen zwerfafval en hier gericht maatregelen op te nemen.

OVER DE ZWERFINATOR

Dirk Groot – De Zwerfinator - raapt actief zwerfafval en probeert daar zoveel mogelijk lol bij te maken. Hij laat dit zien op Social Media, schrijft columns, geeft lezingen en gastlessen, is gespecialiseerd in zwerfafvalonderzoek en -analyse en adviseert op basis van zijn onderzoeken. Hij bedacht #zwerfie-bingo en #zwerfie-Hold'em, werd verkozen tot nummer 1 in de Duurzame 100 van Trouw in 2019, werd Waterlander van het jaar 2015 en ontving in 2016 een Groen Lintje van GroenLinks.

Aan de onderzoeken van Zwerfinator is aandacht besteed in diverse landelijke en regionale media (Trouw, Metro, Parool, Algemeen Dagblad, Noord-Hollands Dagblad, Radio 1, Radio 2, 3FM, Hart van Nederland, RTL Nieuws, Vroege Vogels). Cijfers van de Zwerfinator worden door Rijkswaterstaat gebruikt om de afspraken rond de afname van plastic flesjes in het zwerfafval te toetsen. Zijn Antaflu-Experiment leidde ertoe dat deze veel gevonden plastic snoekwikkels nu niet meer van plastic is, maar van papier. Samen met Plastic Soup Surfer Merijn Tinga voerde hij diverse campagnes zoals Operatie Knetterbal en Operatie Spatplastic waardoor veel winkelketens besloten geen letterlijk wegwerpplastic zoals vuurwerk met plastic, waterballonnen en plastic confetti meer te verkopen.

CONTACTGEGEVENS

Telefoon 06-81503456
Email: info@zwerfinator.nl

Bijlage: data onderzoeken drankverpakkingen Zwerfinator